

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari prouenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

IV. An biennium ingressis iam Societatem pro secunda probatione, seu
Nouitiatu conuenienter sit assignatum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

An recte, & sub qua necessitate integrum biennium assignatum sit pro nouitatu in Societate.

licite fiat; alioquin difficillimum esset aliquem legitime admittere, quia rarum est inuenire homines, qui simul omnibus prædictis donis naturæ, & gratiæ præditi sint, & nullum ex dictis defectibus habeant. Et hoc significauit Beatus Ignatius in fine cap. 2. Constituit, dicens: *Quæ tamen mensura omnibus in rebus in re debeat, vnde sancta diuina sapientia docet, qui dicitur ad celsos obsequium, ac laudem vberius em suscipiant.* Et in fine capite 3. solum dicitur, quo plures ex dictis defectibus, sed impedimentis secundariis, quis habuerit, eò minus idoneum esse, ut in Societatem recipiatur. In quo clare significatur, non obstante vno, vel alio impedimento, ex prædictis, posse esse aliquem idoneum, ut non solum valide, sed etiam merito recipiatur. Ac propterea admonetur ibi, qui admittendi facultatem habet, ne priuato affectu duci se sinat, quia nimirum perturbare solet prudentiæ iudicium: ergo supponit dari locum in hoc negotio prudenti arbitrio. In utroque autem loco, optima quidem regula in declaratione significatur, scilicet, quando aliquod ex prædictis impedimentis interuenit, vel defectus aliquis in aliquo ex prædictis donis animæ, & corporis, attendendum esse, an in alijs donis tantus sit excessus, ut secundum rectam rationem talis defectus compensari videatur: sic enim pensatis omnibus, poterit esse persona idonea, & digna, non obstante aliquo simili defectu. Quæ compensatio maxime locum habebit, quando defectus non est in vocatione, quoad intentionem, & firmitatem eius, neque in aptitudine, & docilitate ad virtutem: nam hi defectus de se impensabiles planè videntur, nisi prius per diuinam gratiam, & liberi arbitrij co-operationem, per nonnullam consuetudinem, seu perseverantiam, corrigantur. Occurrebat autem hic quæstio, an hæc potestas admittendi ad Societatem, merito committatur solis Prælati, cum solo consilio suorum consultorum, vel assistentium, vel potius committi debuerit communitati ad plura suffragia, vel alicui congregationi, seu electioni plurium personarum? Ab aliquibus enim in dubium hoc reuocatum est propter consuetudinem aliarum religionum, & propter quandam motum Sixti V. de illegitimis. Sed hæc quæstio attingit aliam vniuersaliorem de regimine monarchico Societatis, quod in hoc actu, eandem rationem habet, quam in alijs non minus grauib, & idèd infra in sua generalitate tractabitur. Nunc solum dicimus, ipsummet Sixtum V. suammet constitutionem, quoad Societatem moderatum fuisse, & post illum Gregor. XIV. in propria Bulla de Confirmatione instituti Societatis, hoc punctum inter alia expressè probasse, & confirmasse, dicens: *Nouitios etiam tam in prima eorum admissione ad Societatem, quam ad sub. lict. eorum vota post biennium nouitatus, iuxta Societatis morem, per superiores admittendos esse.*

XIV.
Quid ex
parte reci
piendi?

Vltimò colligitur ex dictis quid ex parte admittendi necessarium sit, ut debito modo ingrediat. Nam præter ea, quæ ex communi ratione assumendi statum religiosum necessaria sunt, & in superiori tomo sunt notata, nihil ferè hic addendum est, nisi ut illa omnia cum proportionem ad talem religionem applicentur, maxime verò, ut syncerè in examine procedatur veritatem in omnibus aperiendo; solum enim in fictione aliqua huic veritati contraria, potest grauis culpa in hoc negotio committi ex parte ingressuri; nam cætera omnia magis spectant ad consilium, ut res adeo grauis meliori modo fiat.

Pro hac secunda probatione supponenda sunt ea, quæ superiori tomo de nouitatu religionis generatim diximus: solumque explicanda sunt hic ea, quæ in hac parte Societati sunt propria: nam cætera illa, quibus per speciale institutum Societatis non derogatur, seruanda in ea sunt, cum ad statum religiosum ut sic pertinere videantur. Supponenda verò est in hac secunda probatione seu nouitatu, Societatis Constitutio, quæ sic habet in Examin. cap. 1. §. 12. *Antequam quis admittatur ad probationem, vel simplicia vota, biennium integrum ad probationem habeat.* Quod in cap. 4. §. 16. repetitur. Quod tempus in eisdem capitulis in §. 12. in 4. §. 42. prorogari posse dicitur, si nondum plene Societatis satisfecerit, ita ut integrum iudicium de illius dimissionem, vel admissionem facere possit. Hoc ergo est vnum ex capitibus, quod Societati obijci solet, eo quod, & nouum hoc sit, cum antiquissimæ religionis vno animo nouitatus contenta fuerit, ut ex regula Benedicti, & alijs constat. Et sic etiam singulare: nam vnus annus nouitatus communium religionum consensu receptus est, & iure antiquo cap. 1. 17. q. 2. & nupitissimo Concilio Trident. approbatus. Non ergo debuit Societas in hoc esse singularis. Quæ obiectio multo magis augeri solet, eo quod hæc tam diuturna probatio non censetur in Societate sufficiens ad professionem, sed noua alia postulat. Verum de hac posteriori parte melius infra in lib. 6. ca. 1. & 2. dicemus, disputando de professione; nunc verò de priori solum dicendum est. Duo autem in hoc capite explicabimus: primum, quæ fuerit ratio huius peculiaris institutionis: secundum, quàm sit necessarium totum hoc tempus, ut secundus ingressus, seu incorporatio in Societate, valida sit, & simul, quomodo hoc tempus sit computandum.

Prima pars capitis expeditur.

Primo ergo dicendum est, hoc tempore augmentum non esse nouum, sed renouatum, & antiquitate sumptum; Nam in primis olim à Divo Basilio nullum certum probationis tempus prescriptum fuit, sed indefinitè, tanto tempore dicitur probandum nouitum, quanto ad illius experientiam, & dispositionem sufficere videretur, ut videre licet in regulis fufius disputatis regula 10. & 15. Et similia sumuntur ex Cassian. lib. 4. de institutis cap. 6. 7. & sequentibus; de quo plura infra in citato lib. 6. tractantes de dilatione professionis; nam ad illud punctum magis hæc antiqua consuetudo spectat. Deinde Euseb. Cæsar. inter alia, quæ in Porphyrio refert, de Elæis lib. 9. de preparat. Euang. cap. 1. sic ait: *Quin tam seclum vniunt non statim, sed postea, quæ foris, anno integro, eisdem moribus vixerint, tunc suscipiuntur, non tamen omnino, sed propinquius quidem accedunt. Vnà verò cum illis viuere non li. et, nisi duobus al. is annis patientia signa dederint.* Et similia refert Iosephus lib. 8. antiquitatum ca. 2. & li. 2. de bello Iudaico c. 7. Hinc antiquitatem etiam monachis Egypti seruatum legimus, ut per tres annos nouitij probarentur, in duobus operibus exercendi, ex regul. Pachomij refert Nicephorus lib. 19. histor. cap. 14. Et sumitur ex Palladio cap. 38. histor. vnde etiam Iustinianus Imperator in authentica de Monachis in Nouell. tit. 9. biennij tempus ad professionem postulauit. Quod

Quod docuit etiam Ivo Carnotens. l. p. sui decreti cap. 13. Et quoad moniales idem sumitur ex Conc. Aurelian. V. c. 13.

III.
Obiectio.

Dicitur fortasse aliquis. Quædam ex his, quæ antiquiora videntur, fuisse fortè tunc necessaria propter nimium rigorem religionum, vel monachorum illius temporis; Postquam verò rigor ille temperatus est, etiam probationis tempus fuisse ad breviorē mensuram redactum, vel certè illam temporis mensuram fuisse generalem, sed pro aliquibus casibus, vel personis in quibus specialis ratio occurrebat, vt de personis incognitis legitur speciale decretum in cap. si quis incognitus. l. 7. q. 2. postulans triennalem probationem, etiam ad receptionem ad habitum, quod tribuit Bonifacio Papæ Gratianus. Idem tamen tribuunt Concilio Toletan. Ivo p. 7. sui decreti cap. 41. Et Burcard. lib. 4. cap. 20. Et reuera est idem cum authentica Iustiniani paulo antea citata, sed vbi in nouellis legitur, *Susceperunt, sui liberos*, legendum est: *Susceperunt, susceperunt*. Et emendatum est in decreto Gregoriano, & ita constat constitutionem illam non esse vniuersalem, sicut etiam Gregorius, vt superiori tomo vidimus, pro militibus triennalem probationem requisivit, etiam ante receptionem ad habitum monasticum, vt habetur in cap. ult. d. 53. ex lib. 7. Registri ca. 11. quod amplius restrictum lib. 8. epist. 23. vbi prohibet sine suo consensu milites recipi, ibi autem biennium probationis præscribit pro omnibus monasterijs, vt habetur in cap. monasterijs. l. 9. q. 3.

IV.
Solutio.

Respondetur in primis ex hoc ultimo decreto Gregorij multum confirmari Societatis institutionem: nam illud generale fuisse videtur, quauis Alexand. Papa II. in cap. 1. 17. quæst. 2. referat Gregorium approbasse regulam Benedicti quoad annum probationis, & ideo videatur, aut pro diuersis locis, aut in diuersis temporibus, hæc statuisse, vel fortasse (quod mihi magis placet, vt citato tomo tetigi) in vno loco requirit biennij probationem ante habitum; in alio verò integrum annum nouitatus, post susceptum habitum. Vtrumuis autem sit, si in his omnibus non materialis (vt sic dicam) institutio, aut varietas, sed ratio eius, & finis inspicitur; ex his omnibus manifestè colligitur, institutionem Societatis, nec nouitatis, nec singularitatis notari posse, quia ex illis rectè colligitur, vbi specialis causa interuenit, probationem vltra annum in aliquo instituto exigi posse. In Societate verò considerato fine eius, & ministerijs, ratio occurrit specialis, & multo maior necessitas longioris probationis, quam in alijs religionibus: ergo. Maior satis constat ex dictis num. 2. Minor multipliciter declarari potest. Primò quia Societas vt libro 1. cap. 7. dictum est, & vitam contemplatiuam, & actiuam in perfectò gradu proficetur, & amplectitur, & ideo necesse habet in vtraque parte nouitios suos sufficienter instruere, fundare, ac experiri, & ideo longius tempus requirit quàm vnus anni, & ad minimum ad singulas illarum partium singulos annos requirit: meritò ergo ad duplicatum officium vitæ, duplicatum etiam tempus probationis postulat. Quæ ratio amplificari posset, in particulari considerando actiones omnes, & ministeria, quibus Societas probat nouitios suos; nam inde facillè posset intelligi, minus quàm biennij tempus, ad hanc probationem non sufficere, sed de hac re dicturi sumus cap. sequen. Secundò probatur, quia Societas ratione sui finis necesse habet statim post probationem, studijs intentè vacare, vel iuxta personæ conditionem, & capacitatem externis actionibus occupari, & ideo necesse est, vt nouitij eius maiores radices in exercitio virtutum mittant, & in exercitio etiam orationis, plenius extructi, & quoad fieri possit, affluati, & Franc. Suar. de statu relig. Tom. IV.

experti sint, alioqui, quæ in eo tempore leuiter inchoantur, facillè postea remittentur, vel amittentur; illud autem sine dubio fieri non potest vnus anni tempore, in quo vix incipiunt spiritualia exercitia degustari; meritò ergo alter annus additus est, in quo iacta principia, robustiora fiant. Quod adeò necessarium esse experientiâ compertum est, vt ob hanc causam postea in congregatione 6. can. 5. fuerit prudenter ordinatum, vt post exactum biennium probationis, & post vota scholarium emissâ, per alios duos saltem annos sub maiori custodia, & disciplina iuniores contineantur, prout planius fuit subinde præscriptum in ordinationibus contractis cap. 13. Tertiam rationem sumere possumus ex alia obiectione, quæ contra Societatem fiebat lib. 1. cap. 7. & 9. nimirum, quod non austeram, sed moderatam vitam in exterioribus proficetur: quamquam enim hoc non minuat perfectionem eius, supposito ipsius fine. vt ibi ostensum est: tanto verò erit maior eius perfectio, cæteris paribus, quanto carentia huius exterioris austeritatis, alio austeritatis genere magis compensata fuerit. Hoc autem fit per multiplicem probationem Societatis, quæ inter alias est (vt sic dicam) propria austeritas eius, & magna ex parte exercetur in hac diuturnitate temporis nouitiatui destinati. Fuitque maxime proportionata tam respectu propriæ religionis, quàm respectu ædificationis proximorum: quia cum austeritas corporis ordinetur inter alia ad continentium hominem in officio virtutis, & ad frangendos sensibiles affectus, ad propriam perfectionem, & conseruationem in virtute, necessarium fuit diutius probari, & fundari in solidis virtutibus (vt B. Ignatius frequenter loquitur) & in interna, & externa mortificatione affectuum, & sensuum omnium, vt postea sine tanto periculo possent in Societate viuere, non obstante illa mediocritate in exterioribus. Et similiter respectu proximorum, quibus in admiratione esse solet exterior austeritas habitus, &c. oportebat, vt quod in hac parte deerat Societati, suppleretur ex alio habitu, qui quatenus ad corpus spectat, & visibilis est, exterior d. ci potest, est autem magis interior, tum quia magis ex interna virtute pender, tum quia intimius (vt sic dicam) ipsum corpus afficit, sc. debita modestia, & compositio in omnibus sensibus, verbis, ac motibus, hic autem habitus non poterat breui tempore comparari.

Tandem addere possumus in huius rei confirmationem, Ecclesiæ auctoritatem, quæ specialiter huc ritum quoad tempus huius probationis in Societate stabilivit, tum per bullas Pauli IV. & Iulij III. confirmatum, hæc biennij nouitatus constitutio. Etiam de anno probationis, & generaliter ordinans, vt illo anno expleto, nouitij vel admittantur ad professionem, vel expellantur, specialiter excipit Societatem sess. 25. c. 16. de regular. Quam exceptionem nō reprehensibilem singularitatem, sed piam, & sanctam specialitatem esse iudicauit. Hoc enim significauit cum dixit: *Per hæc autem non intendit sancta Synodus aliquid innouare, aut prohibere, quin religio clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum à sancta Sede Apostolica approbatum Domino, & eius Ecclesiæ inservire possit: iusinuans sicut ipsum institutum pium est, licet sit proprium, & speciale, ac distinctum ab alijs, ita etiam piè posse habere hanc proprietatem specialem. Quam etiam significat ex eo necessariam fuisse, quòd hoc institutum, non tantum ad seruendum Deo, sed etiam ad seruendum Ecclesiæ speciali modo ordinatum est. Hinc deniq; Greg. XIII. in constitutione, Quante fructuosius. de B. Ignatio ait: Diuino instinctu ita duxit disponendum, vt biennio nouitatus absoluto, omnes qui in Societate perseverare voluerint, etiam vota substantialia emittant, ac nouitij esse designent. Et in*

M m

equiti-

In Societate
est specialis
causa ad po
stulandum
plus tempo
re probatio
nis quam in
alijs religio
nibus.
Prima.

Secunda.

V.
Auctoritas
Ecclesiæ
confirmatur
hæc biennij
nouitatus
constitutio.

constitutione, *Ascendente Domino*, rationes ferè omnes à nobis positas infirmat. Nam proposito fine, & medijs Societatis subdit: *Ad qua sufficiens, & pro dignitate præstanda, difficultates superandas, periculaque ad- eunda, quibus dicta Societatis religiosi in eiusmodi discur- sionibus, & ministeriis exponuntur, ne esse est, ut ipsi talia ob- iuri, magno deuotionis, ac virtutis præsidio munantur, quod illis gratis in primis omnipotentis Dei, simulq; educatio ipsa, longe item in Societate probatio, nec non regularum obser- uantia præstare noscuntur. Quibus constitutionibus, ut tanta ponant rudimenta virtutis, ad quam aluntur statum est, ut nouiss in Societate biennio probentur. Quod institu- tum inuolatum, & inconcussum esse vult; ut infe- riùs latè dicit, & confirmat.*

Expediuntur secunda pars.

VI.

Quando in-
cipiat huius
nouitatus
tempus.

Nam de ne-
cessitate hu-
ius proba-
tionis sit ha-
bitus reli-
giosus?

Per hoc ergo, & ratio huius institutionis suffi-
cienter reddita est, & obiectionibus (ut opinor)
in contrarium satisfactum. Circa hoc verò bien-
nii tempus interrogari possunt ferè omnia illa, quæ
de anno probationis generatim, tomo superiori
tractata sunt, scilicet, quando incipiat, quomodo
continuandum sit, quam sit essentielle, seu neces-
sarium ad valorem professionis, vel incorporatio-
nis subsequente, & tandem an hæc incorporatio
debeat post prædictam probationem immediatè
subsequi. Hæc tamen omnia breuiter hic possunt
expediri proportionè seruata. Nam quod ad ini-
tium attinet, cessat hic quæstio illo loco tractata,
de susceptione habitus; nam cum Societas nullum
particularem habitum profiteatur, nulla suscepcio,
vel mutatio habitus necessaria est, sed solum ut is,
qui habet potestatem admittendi, voluntatem
habeat hic & nunc recipiendi hanc personam ad
Societatis probationem, & ut quocunque verbo,
vel signo externo illam voluntatem sufficienter de-
clare, consentiente, & exterius etiam acceptante
eo, qui recipitur, ita ut ex tunc viuere incipiat sub
obedientia, & regimine Societatis, & ita tandem
statutum fuit in decreto 90. aliàs 93. Congregat. 7.
Vnde hic etiam cessat illa quæstio, an de necessitate
probationis sit habitus religionis; nam in Exa-
mine cap. 1. §. 13. expressè dicitur: *In hoc medio tem-
pore duorum annorum habitus vllus certus Societatis non
sumitur. Et ibi in declaratione: Indicium Superioris
relinquitur, an cum eisdem vestibus, quas ex se-
culo tulerunt, vel cum alijs probandi sint. Et 3. p.
Constitut. capite 2. in declaratione lit. C. additur.
Conuenit, ut qui probantur, vestitus ratione ad mori fi-
a- rionem & abnegationem sui, & ad mundum, eiusque va-
nitatem sub pedibus conculcandam inueniatur, & id quidem
quantum considerata natura, consuetudo, officium, & al-
ia personarum circumstantia patientur. Quod si hoc et-
iam alicui videatur vel nouum, vel singulare quā-
uis id concederemus, non propterea reprehensi-
bile esset. Nam sicut in toto corpore Societatis re-
prehensibile non est, quod communi habitu utar-
tur, ut lib. 1. cap. 9. ostendimus, neque ad id refert,
quod hoc videri possit nouum, aut singulare, si ad
finem talis religionis sit expediens; ita proorsus de
habitu nouitiorum dicendum est. Eo vel maxime,
quod cum Societas non habeat peculiarem in ha-
bitu austeritatem, in nullo diminuitur probatio
eius, ex eo quod sub habitu speciali non fiat. Quæ
ratio eos maxime Doctores mouit, qui dixerunt,
regularem habitum esse de essentia probationis. Et
aliunde ad maiorem humilitatem, & propriam
mortificationem interdum conferre potest, in pro-
prio habitu vilia ministeria religionis facere, ut ab
alijs possit potius famulus, quam religiosus putari,
& ut ornatus seculi in religione conculcari videa-
tur. Et fortè propter has rationes hoc fuit olim ab
antiquis monachis obseruatum, ut in superiori to-*

mo tactum est, atque etiam ut nouitij liberius pos-
sent, si vellent, religionem dimittere, cuius habi-
tum nondum induissent.

Circa alias interrogationes, in primis censo,
tam necessarium esse in Societate animum integrum
probationis ad professionem validam faciendam,
sicut in alijs religionibus. Loquor autem de pro-
fessione in omni proprietate, & rigore, per tota so-
lennia. Probo autem ex Concil. Trid. sess. 25. cap. 1.
vbi ille annus assignatur tanquam omnino neces-
sarius ad valorem professionis. Incipit autem illud
caput, *In quacunq; religione*. Et postea nullam facit
exceptionem: ergo comprehendit etiam Societa-
tem. Nec satis est, quod c. 16. illam excipiat illis ver-
bis: *Per hæc autem sancta Synodus*. nam illa verba non
sunt referenda ad omnia capita præcedentia, sed
solum ad id, quod proximè in eodem capite præ-
cessit: quod est manifestum, & ex communi inter-
pretatione iurum, imò ex ipso rigore Latini ser-
monis, & ex proprietate illius pronominis hæc defi-
gnat enim ea, quæ proximè, & quasi præsentia sunt.
Vnde potius inde sumo argumentum in contrariū.
Nam cum in c. 16. statim ac Concilium dixit, ut pro-
fessio ultra annum non differatur, Societatem ex-
ceperit. In c. autem 15. statuens, ut intra annum non
fiat, illam non exceperit, satis indicauit in hoc secū-
do illam comprehendere voluisse. Et sanè merito,
quia nulla est ratio cur illam exciperet, cum maio-
rem probationem requiratur, ut nu. 4. & 5. ostensum
est. Ex quo infero, quoad annum saltem necessariū
esse, ut talis probatio continuata sit: nam supra in
præcedenti tom. ostendimus hunc annum debere
esse continuum, quoad alias religiones; ergo quoad
Societatem, cum in eadem regula comprehendat-
ur. Infero etiam hunc annum non solum debere
esse continuum, sed etiam cum professione sine
morali interruptione; nam hoc etiam diximus su-
pra esse necessarium ingenere, sub quo iam dixi So-
cietatem quoad hoc comprehendī.

Solum est aduertendum, quod licet in Societate
inter primum annum probationis, & profes-
sionem multi anni interponantur, non interruptur
pro probatio, quia totum illud tempus ad maio-
rem confirmationem, & certitudinem ipsius pro-
bationis ordinatum est: imò neq; in alijs religioni-
bus interrupteretur probatio per dilationem pro-
fessionis post annum, si nouitius in eadem religio-
ne permaneret: quantuis in alijs (per se loquendo)
hoc non liceat, in Societate autem liceat, & in alijs
non interponantur alia vota inter nouitium, &
professionem, sicut in Societate: quod non impedit
illam continuitatem: maxime cum totum hoc sit
exceptum, & approbatum à Concilio in prædictis
verbis. Interruptio autem esset, si quis per vnum,
vel plures annos in Societate prius extitisset, &
postea extra illam eiceretur, ac deinceps iterum ad
illam admitteretur: tunc enim non exilium tot-
tam priorem probationem esse sufficientem ad pro-
fessionem statim emittendam, sed necessarium esse,
ut saltem per annum in Societate extitit, & sit
nouitius: suppono enim omnino fuisse dimissum
votis solutis, si illa habebat, tunc enim tota proba-
tio præcedens, quasi extincta fuit per dimissionem,
& ideo noua necessaria est, sicut de probatione in
genere citato tom. probauimus: nam quoad hæc
omnia est hic eadem ratio, eademq; generalis regula,
ut dixi. An vero tota hæc doctrina locum habeat in
alijs incorporationib. Societatis, quæ sunt per sim-
plicia vota, pendet ex alia quæstione, an nomine
professionis in similib. iuribus, & decretis veniat hæc
traditio, vel receptio in Societate, per vota simplici-
cia: quam quæstionem commodius tractabimus li-
bro seq. vbi tam hoc punctum, quam alia, quæ ex-
lo pendunt, resoluiamus.

IX. De integro autem biennio probationis non inuenio in iure sufficiens fundamentum, ut asseram illud totum esse absolutè necessarium ad valorem professionis, vel cuiuscunque incorporationis postea subsequatur. Constat enim ex vi iuris communis, hoc non esse necessarium, cum ex vi illius, nec biennium requiratur. Neque etiam in speciali Societatis iure inuenio verba aliqua, quæ tantam necessitatem indicent. Nam in cap. 1. Examinis §. 2. simpliciter dicitur *biennium integrum ad probationem habebit*. Quæ lex solum disponit, ut ita fiat, quem loquendi tenorem seruauit etiam postea Greg. XIII. in bulla; *Ascendente Domino* pag. 228. editionis anni 1606. cap. verò 4. num. 16. habentur verba, quæ maiorem indicant necessitatem, scilicet: *illud tamen omnino obseruabitur, ut antequam, &c. duo anni experimentorum, & probationum expleantur*. Sed neque hæc verba aliud indicant, quam quod hæc regula omnino seruetur, nec dispensationes in ea admittantur. Et eodem modo loquuntur multæ aliæ constitutiones, quib. concinit can. 10. Congregationis. 5. generalis, dum enim prohibet omnino exercitium facultatis contrahendi biennium pro votis scholasticorum approbatorum emittendis, pro emittenda verò professione, in raro aliquo casu permittit, non obscure agnoscit ipsam facultatem, atque adeo valorem si forte (quanuis illicitè) exerceatur, de quo canone iterum lib. 6. cap. 1. num. 11. Nec verò eo quod Societas alterum annum probationis addiderit anno iure communi requisito, statim censenda est, sub eadem lege, & necessitate illud addidisse, sub qua vnus annus iure communi statutus erat: quia nulla est ratio huius confectionis, quando in nouo iure id non explicatur. Præsertim quia hoc ius Societatis antiquius est iure Concilij Tridentini, ante quod neque vnus annus probationis erat adeo necessarius, quin ex consensu partium posset renunciari exceptis ordinibus mendicantium, inter quas Societas tunc non numerabatur. Igitur non dubito quin si Prælatus habens potestatem in Societate, admitteret nouitium post integrum probationis annum, & ante expletum biennium ad aliquem gradum eius, admissio, & vota essent valida, etiam si fortasse Prælatus in eo male ageret, quia nulla est lex irritans factum, ut dixi. Certum est etiam Præpositum Generalem ex iusta causa posse in hoc dispensare, quia nullibi hoc ei est prohibitum, & res non est adeo essentialis, vel de se immutabilis quin occurrere possit iusta causa, & occasio dispensandi. Imò ita videtur hoc expressè declaratum part. 5. cons. cap. 1. lit. C. ubi cum in constitutione indefinitè dicatur, tempus ad admittendum ultra biennium esse oportere, in declaratione additur hoc temporis spatium, sicut prorogari, ita & contrahi posse quibuscumque in casibus, ex causis non leuibus momenti, iudicio Præpositi Generalis, cuius erit dispensandi ius, licet raro id fieri debeat, an prout in citato canon. 10. fuit postea declaratum. Inferiores autem Prælati, etiam Prouinciales, non possunt, quia nullibi legitur illis concessa talis potestas. Hæc enim est differentia inter Generalem, & alios, quod in Generali, tanquam in supremo capite interno (ut sic dicam) est tota potestas, quæ in Societate esse potest, exceptis solum his, quæ expressè prohibentur, alij verò habent potestatem participatam à Generali, & ideo non possunt quidquid non prohibetur, sed solum quod posituè conceditur, vel in generali, vel in speciali, iuxta rerum qualitatem: hæc autem de qua agimus eiusmodi est, ut specialem concessionem postulare videatur. Rara enim est in Societate talis dispensatio, nec memini vidisse me, aut audiuisse alicui esse concessam etiam ab ipso Generali. Dispensatur quidem aliquando, ut ante expletum biennium, nouiti⁹ literis vacare incipiat, ma-

Franc. Suar. de statu relig. Tom. I V.

ximè post expletum primum annum; id enim fieri posse ex 4. p. constit. colligitur c. 3. §. 4. & habetur in can. 1. 2. Congreg. generalis, ubi hæc potestas dicitur committi Prouincialibus ex concessione Generalis. Et habetur etiam in regu. 38. eiusdem Prouincialis. Nihilomin⁹ tamen non dispensatur cum his nouitijs, in tempore probationis, quia eorum vota non admittuntur. Imò nec omnino ab exercitijs nouitiorum eximuntur, nam separatam habent habitationem, & sub proprio magistro peculiariter instruuntur, & exercentur: & quod caput est, semper intelligunt se esse liberos, ut possint discere, si velint. Dices, nonne interdum ipsi tria vota sua deuotione emittunt ante biennium expletum? Respondetur, quidquid ipsi priuatim faciant, illa non esse vota Societatis, quæ verum religiosum constituant, quia nec per se publicè sunt, neq; ab ipsa Societate admittuntur, & ideo nihil illam obligant, sed tam liberè potest dimittere nouitium, ac si nihil vouisset, quo casu talia vota cessabunt, nisi alia fuisset expressa intentio vouentis, ut esse posset, præsertim, quoad castitatem. Imò quia iuuenes facile possunt ex seruire indistincto talia vota emittere, non solum à Societate non admittuntur, aut consulantur, verum etiam nec fieri permittuntur, nisi cum magna consideratione, & consultatione, ac seruata debita forma & subordinatione ad superiorem, ut constat ex declaratione ca. 1. Examin. lit. C. & 3. p. constit. c. 1. lit. T. & 5. p. constit. §. 6. & in dicto canone 1. 2. Congregat.

Atque ex his facile colligi potest, quid dicendum sit de alia interrogatione, necessaria scilicet continuatione huius temporis biennij: constat enim simpliciter non esse necessariam ad valorem subsequētis incorporationis, dummodo in vno saltem anno, debita continuas obseruetur. Nam si alter annus simpliciter non est necessarius, ut dixi, multò minus necessariū erit, ut in se sit continu⁹, vel cum altero anno. Quocirca si contingat aliquem prius esse per aliquot menses, vel annos in Societate, & postea ab ea deficere, & omnino exire: & iterum ad illam redire, poterit, si superiori habenti potestatem visum fuerit, aliquid ex priori tempore in partem huius biennij computare, ita ut hoc saltem nō sit contra substantiam, seu valorem admissionis, seu professionis, dummodo annus integer nouitiatus intra Societatem, proximè ante professionem præcedat, iuxta superius dicta n. 7. & 8. An verò hoc facere liceat, iudicandum est ex potestate admittentis, & ex causa propter quam fit; si enim attendamus iuridicas rationes, ob quas in tom. superiori diximus, annum probationis religiosæ debere esse continuum, probant in præsentem biennium iure proprio Societatis ad probationem postulato; eo modo, & in eo gradu in quo postulat, debere esse continuum: ideoque quoties ex interruptis temporibus computatum fuerit, non sine dispensatione aliqua fieri posse: erit ergo, & potestas, & causa necessaria, ut licitè fiat. Per quæ etiam penultimæ interrogationi quæ restabat, responsum est.

C A P V T V.

De obseruatione, experimentis, ac loco quibus nouitij Societatis tempore nouitiatus exerceri debent.

IN præcedente capite de tempore & habitu sufficienter dictum est, nunc de cæteris circumstantijs, & actionibus, seu experimentis breuiter explicandum, an sint aliqua de substantia huius probationis, vel solum de perfectione, ac debito, saltem ex regula. Vocamus autem de substantia id quod est

M m 2 sim-

*scilicet cum mo-
dus Socie-
tatis, ut li-
teris vacans.*

*Quid de tri-
bus votis re-
ligionis, qua
interdum ex
deuotione &
nouitij
emittuntur?*

*XI.
Quam sit
necessaria
biennij con-
tinuatio in
nouitiatu
ad valorem
professionis.*

*I.
Exponitur
sensus qua-
sitionis.*

*Differentia
inter Gene-
ralem, & alios
inferiores
Prælatos.*

*Prouincialis
probat dispe-*